

Ziemie Zachodnie i Północne

- NIEMCY
 - MNIEJSZOŚCI I MIGRACJE
 - BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE
-

*Księga jubileuszowa dedykowana
profesorowi Andrzejowi Saksonowi*

Redakcja naukowa

Andrzej Stelmach, Adam Barabasz, Cezary Trościak

UNIwersytet IM. ADAMA MICKIEWICZA W POZNANIU
WYDAWNICTWO NAUKOWE
WYDZIAŁU NAUK POLITYCZNYCH I DZIENNIKARSTWA

Poznań 2022

Recenzent:

Prof. dr hab. Tadeusz Wallas

© Copyright by Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5, 61-614 Poznań, tel. 61 829 65 17

Wydawca: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu
Wydawnictwo Naukowe Wydziału Nauk Politycznych i Dziennikarstwa
ul. Uniwersytetu Poznańskiego 5, 61-614 Poznań, tel. 61 829 65 17

ISBN 978-83-66740-

Skład komputerowy – „MRS”
60-408 Poznań, ul. P. Złotowa 23, tel. 605087690
Druk i oprawa – PERFEKT – Gaul i wspólnicy sp.j., ul. Skórzewska 63, 60-185 Skórzewo

Spis treści

Cezary TROSIAK	
Profesor Andrzej Sakson – rzecznik Mazurów, <i>homo sociologicus</i>	11

Dział 1.

Ziemie Zachodnie i Północne

Teresa ASTRAMOWICZ-LEYK	
Mazur z wyboru	29
Małgorzata BUKIEL	
Instytut Zachodni jako koordynator socjologicznych badań Ziemi Zachodnich i Północnych. Działalność Sekcji Socjograficznej w latach 1956–1964	39
Zbigniew CHOJNOWSKI	
Polszczyzna jako ojczyzna duchowa Michała Kajki	49
Karolina CIECHORSKA-KULESZA	
Elbląskie narracje: wokół sporów o dziedzictwo i jakość życia	57
Justyna KIJONKA	
Socjologiczna refleksja nad górnośląską tożsamością	71
Ryszard KOWALCZYK	
Regionalizm oraz idee „małej ojczyzny”, patriotyzmu i edukacji	89
Izabela LEWANDOWSKA	
Kulturzentrum Ostpreußen w Ellingen (Bawaria) – zbiory i popularyzacja dziedzictwa ziem utraconych	99
Janusz MAŁLEK	
Formowanie się nowej społeczności wiejskiej na Mazurach po 1945 r. w świetle badań Mathiasa Wagnera i współpracy grupy badawczej polsko-niemieckiej socjologów	111
Stefan Michał MARCINKIEWICZ	
„Czy Hitler jest katolikiem?”. Uwarunkowania radykalizacji politycznej mazurskich chłopów w powiecie elckim w latach 1930–1932	119
Hubert ORŁOWSKI	
Gietrzwałd 1877. Narracja, narracje... ..	129
Zenon ROMANOW	
Kaszubi i Krajniacy wobec wyborów do Sejmu w województwie koszalińskim w latach 1952–1972	137
Teresa SOŁDRA-GWIŹDŹ	
Zmieniający się Śląsk Opolski. Ukraińcy na Śląsku Opolskim z socjologicznej perspektywy	149
Andrzej STANISZEWSKI	
Z rektorskiego dziennika	161

Maria SZMEJA	
Ziemie Zachodnie i Północne w polskim opisie socjologicznym	169
Ryszard TOMKIEWICZ	
Warszawa–Olsztyn. Związki obu miast w pierwszych latach powojennych	181
Cezary TROSIAK	
„Śląsk jako problem socjologiczny” aktualność diagnozy ks. dra Emila Szramka	195
Marceli TURECZEK	
Dzwony z terenów Zachodniej i Północnej Polski jako „res politicae” w stosunkach polsko-niemieckich	209
Krzysztof WASILEWSKI	
Mazury i Mazurzy w mediach społecznościowych. Cyfrowa kreacja regionu i tożsamości jego mieszkańców	219
Dział 2.	
Niemcy i stosunki polsko-niemieckie	
Patrycja BAŁDYS	
Niewygodna pamięć? MS Gustloff w polskiej, rosyjskiej i niemieckiej pamięci zbiorowej	231
Adam BARABASZ	
Polska Rzeczpospolita Ludowa (PRL) wobec projektu Nordyckiej Unii Ekonomicznej (NORDEC) w latach 1952–1970	249
Erhard CROME	
Polen, das Ende der DDR und die deutsch-polnischen Beziehungen (Festschrift für Andrzej Sakson zum 70. Geburtstag)	259
Marcin DEBICKI	
Miasta podzielone, pogranicze, „byty przyległe” i ujęcie całościowe. O czterech poziomach sąsiedztwa polsko-niemieckiego	271
Norbert HONKA	
Europejskie regiony metropolitalne w Niemczech. Analiza dynamiki rozwoju	281
Bogdan KOSZEL	
Od niepodległości do „pomarańczowej rewolucji”. Ukraina w polityce Niemiec i Unii Europejskiej (1991–2005)	291
Albert S. KOTOWSKI	
Zwischen Emigration und Integration. Polnische Displaced Persons im Nachkriegsdeutschland	301
Zbigniew KURCZ	
Stosunki polsko-niemieckie, Niemcy i mniejszość niemiecka w polskich sondażach	311
Paulina OLECHOWSKA	
„W oczekiwaniu dziejowej szansy”. Pogranicze na łamach „Magazynu Polsko-Niemieckiego DIALOG”	323
Czesław OSEKOWSKI	
Europejska polityka zjednoczonych Niemiec	335
Witold STANKOWSKI	
Niemieccy wypędzeni w relacjach polsko-niemieckich po II wojnie światowej	351

Marek ŻYROMSKI	
Hitler jako przywódca militarny – błędy	361

Dział 3. Mniejszości i migracje

Anita ADAMCZYK	
Imigracja do Polski przed 2004 rokiem	375
Łukasz DONAJ	
Mniejszość rosyjska jako karta przetargowa w polityce FR wobec Azji Centralnej	387
Roman DROZD	
Ludność ukraińska w okresie Polskiego Października 1956 roku	395
Jochen FRANZKE	
Challenges of Admission and Integration of Ukrainian War Refugees in Germany since the Russian Raid in February 2022. A Preliminary Outline	403
Grzegorz JANUSZ	
Status prawny Fryzów w Niemczech	413
Jacek KUBERA, Łukasz SKOCZYŁAS	
Pamięć w społeczeństwie postmigracyjnym. Kolonializm i wojna algierska we współczesnych debatach we Francji	421
Sławomir ŁODZIŃSKI	
W objęciu bieżącej polityki. Zmniejszenie liczby godzin nauki języka niemieckiego jako języka mniejszości narodowej w Polsce a zasada wzajemności w relacjach polsko-niemieckich	435
Anna POTYRAŁA	
Kryzysy migracyjne w Europie w świetle badań opinii publicznej	447
Andrzej SADOWSKI	
Naród a państwo – przejawy kryzysu państwa narodowego	457

Dział 4. Bezpieczeństwo międzynarodowe

Iwetta ANDRUSZKIEWICZ	
Kilka uwag o mobbingu na rynku pracy	469
Paweł CHURSKI	
Polska polityka regionalna w świetle wniosków Ósmego Raportu Kohezyjnego	477
Zbigniew CZACHÓR	
Na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju gospodarczego. Perspektywy współpracy międzyparlamentarnej w Europie Środkowej na przykładzie V4+ oraz Inicjatywy Trójmorza	489
Józef M. FISZER	
Przyczyny rozpadu Związku Sowieckiego w 1991 roku oraz jego skutki dla bezpieczeństwa Polski na przełomie XX i XXI wieku	503
Jadwiga KIWERSKA	
Stany Zjednoczone doświadczone prezydenturą Trumpa	515

Marcin ŁUKASZEWSKI	
Znaczenie traktatów sąsiedzkich dla bezpieczeństwa demokratycznych mikropaństw europejskich	529
Tadeusz PALMOWSKI	
Północna Droga Morska – nowe wyzwania	537
Zdzisław W. PUŚLECKI	
Światowe bezpieczeństwo ekonomiczne w obliczu pandemii COVID-19	549
Marcin RACHWAŁ	
Doktryna Breżniewa a proces transformacji systemowej w Polsce	567
Joanna RAK, Maciej SKRZYPEK	
Stosowalność kategorii demokracji opancerzonej: krytyczna analiza koncepcji Karla Loewensteina	579
Anna SAKSON-BOULET	
Migracyjny wymiar kryzysu klimatycznego	589
Sebastian WOJCIECHOWSKI	
Wybrane aspekty stosunków NATO–Rosja. Kontekst historyczny i współczesny	599
Marta PEĆCAK, Anna WYSOCKA	
Andrzej Sakson. Bibliografia podmiotowo-przedmiotowa	609